

บทความวิจัย

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*
DEVELOPMENT GUIDELINES OF PEOPLE PARTICIPATION IN LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION DEVELOPMENT PLAN OF
SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN THACHANA DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

รุ่งโรจน์ แดงทอง

Roongroj Daengtong

ไชยวัฒน์ เผือกคง

Chaiwat Puakkong

สุพัฒพงศ์ แยมอิม

Supatpong Yaemim

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Surat Thani Rajabhat University, Thailand

E-mail: Pum31pum@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามจำนวน 397 คน สถิติที่ใช้ คือความถี่ ร้อยละ Independent Samples t-test และ One-way ANOVA การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.78, S.D. = 0.90) ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 2.85, S.D. = 0.93) และด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 2.75, S.D. = 0.93) ตามลำดับ 2) ปัญหาและ

* Received August 26, 2022; Revised September 23, 2022; Accepted December 27, 2022

อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนขาดจิตสำนึกการเป็นเจ้าของท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม รวมถึงอุปสรรคในการบริหารยังขาดประสิทธิภาพ เช่น การจัดสรรเวลา การสื่อสาร สะท้อนให้เห็นว่าต้องมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ 3) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่าควรใช้หลัก THACHANA MODEL โดยใช้หลักการทำงานเป็นทีม หลักเห็นประโยชน์ส่วนรวมหลักการปกครองตนเอง หลักชุมชน หลักการพัฒนาองค์กรรวม หลักการบริหาร หลักความจำเป็นพื้นฐาน และหลักอำนาจหน้าที่ ซึ่งสามารถนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The research on this subject must be 1) to study whether these are necessary in the home development plan requirements, 3) to study practical guidelines so that they are always necessary in the local community development plan of Tha Chana District. It's a mixed research. A questionnaire was used for quantitative research with 397 people. The statistics used were frequency, percentage, Independent Samples t-test and One-way ANOVA. The qualitative research method used group discussion. by selecting a purposive sample group of 24 people The results of the research revealed that 1) the participation of the people in the preparation of the Tambon Administrative Organization Development Plan. The opinions were at a moderate level ($\bar{x} = 2.78$, S.D. = 0.90). People participated the most. benefit receiving ($\bar{x} = 2.85$, S.D. = 0.93)) and evaluation with the smallest mean ($\bar{x} = 2.75$, S.D. = 0.93), respectively. 2) Problems and obstacles in public participation, it was found that the people lacked local ownership. Lack of knowledge and understanding of participation Including obstacles in the management that are still inefficient, such as time allocation, communication, reflecting the need to promote public participation. and 3) Guidelines for developing public participation found that the THACHANA MODEL principle should be applied using the principle of teamwork. principles of public benefit, principles of self-government, principles of communities, principles of holistic development Principles of Management basic

necessity and main authority which can lead to the development of people's participation in the area of Tha Chana District, Surat Thani Province.

Keywords: participation, local administrative organization development plan, sub-district administrative organization

บทนำ

รูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2553 ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือ รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่พลเมืองภายใต้กรอบของกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติได้กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บริหารกิจการท้องถิ่นของตนเอง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มีหลักคิด 3 หลัก คือ หลักความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ หลักการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และหลักประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเปรียบดังแนวทางที่ใช้ในการกระจายอำนาจในการให้บริการสาธารณะของรัฐแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐและการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่พลเมือง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีความรับผิดชอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปกับสภาพปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น และความสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประสานงานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัด ในการบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกระดับภายในจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการประสานให้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับภายในจังหวัดมีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติยุทธศาสตร์ในการพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด ตลอดจนการบูรณาการแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” เป็น

เครื่องมือสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของพลเมือง รวมถึงการปฏิรูปการบริหารรัฐอย่างมีส่วนร่วมภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยมีกฎหมายเพื่อกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง อาทิเช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของพลเมือง พ.ศ. 2548 การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจในการบริหารกิจการท้องถิ่น คือ การให้โอกาสให้พลเมืองได้ปกครองตนเองและกำหนดวิถีชีวิตรวมถึงอนาคตของท้องถิ่น โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนจากพลเมืองเพื่อเข้ามาบริหารงาน เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของพลเมืองให้เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ (อรรถัย กักผล, 2552)

องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประสบปัญหาที่สำคัญ คือ เมื่อดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไว้นั้นไม่สามารถตอบสนองความมุ่งหวังของพลเมืองและชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของพลเมืองในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (ที่ว่าการอำเภอท่าชนะ, 2564) ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเขต อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ ท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed methods research) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในทะเบียนราษฎรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ไม่รวมผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าชนะ) รวมทั้งสิ้น จำนวน 51,717 คน ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564 (ที่ว่าการอำเภอท่าชนะ, 2564)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

ก. **กลุ่มตัวอย่างของวิธีวิจัยเชิงปริมาณ** จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณกรณีทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane, T. , 1973) ที่ระดับช่วงความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 397 คน แล้วจึงนำไปสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) โดยการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละเขตการปกครอง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าชนะจำนวน 38 คน องค์การบริหารส่วนตำบลสมอทองจำนวน 38 คน องค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์จำนวน 166 คน องค์การบริหารส่วนตำบลคันธุลีจำนวน 64 คน องค์การบริหารส่วนตำบลวังจำนวน 28 คน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพาจำนวน 63 คน กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 397 คน

ข. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ** กำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key/Informants) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ด้วยวิธีการแบบเจาะจง (purposive/sampling) รวมจำนวน 24 คน โดยพิจารณาจากที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ทั้ง 6 เขตการปกครอง ได้แก่ 1) กลุ่มตัวแทนฝ่ายบริหาร จำนวน 6 คน คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 10 ปี 2) กลุ่มตัวแทนผู้นำท้องที่ จำนวน 6 คน โดยพิจารณาจากผู้มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี 3) กลุ่มตัวแทนภาคประชาชน ตำบลละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ต้องเป็นผู้ที่อาศัยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล และเคยดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 10 ปี

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล โดยกำหนดโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจรายการ (Check list) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน และเขตปกครอง ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นคำถามแบบเลือกตอบ แบ่งเป็น 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดชุมพร

2. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน และให้อาจารย์ ที่ปรึกษาประเมินแบบสอบถาม แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามฉบับแก้ไขเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความเที่ยงตรงของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ หรือหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence)

3. ปรับปรุงแก้ไขความข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach's Alpha เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ถือว่ามีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้แล้วจึงสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งสามารถนำข้อคำถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้ จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงตามจำนวนที่กำหนดไว้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การสนทนากลุ่ม (Focus group) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 6 เขตปกครอง เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย รวมถึงขั้นตอนในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่เป็นประเด็นคำถามในการพูดคุยสนทนาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วจึงกำหนดประเด็นการสนทนากลุ่มมาจัดเตรียมเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จัดทำร่างกำหนดการและรูปแบบวิธีการทำสนทนากลุ่ม รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือ หลังจากนั้นได้นำเครื่องมือวิจัยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาและให้คำแนะนำในการปรับปรุงคำถามที่สามารถนำไปใช้ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ในพื้นที่ทั้ง 6 ตำบล ที่เป็นไปตามเกณฑ์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แล้วนำแบบสอบถามที่พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามมาจัดระบบ เพื่อนำไปแล้วมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ พร้อมบันทึกการประชุม เสียง และภาพ เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อประกอบการบรรยายเนื้อหา กำหนดรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียงและจำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ โดยทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 221 คน คิดเป็น 55.70% มีอายุระหว่าง 25 – 45 ปี จำนวน 176 คน คิดเป็น 44.30% ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 165 คน คิดเป็น

41.60% ประกอบอาชีพเกษตรกร / ชาวประมง / รับจ้างทั่วไป จำนวน 172 คน คิดเป็น 43.30% มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 150 คน คิดเป็น 37.38% และอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประสงค์ จำนวน 166 คน คิดเป็น 41.80%

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายละเอียดการนำเสนอข้อมูลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ (n=397)

ด้าน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	$\bar{X}$	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านการตัดสินใจ	2.78	0.97	ปานกลาง
2	ด้านการปฏิบัติการ	2.77	0.93	ปานกลาง
3	ด้านการรับผลประโยชน์	2.85	0.93	ปานกลาง
4	ด้านการประเมินผล	2.75	0.93	ปานกลาง
	รวม	2.78	0.90	ปานกลาง

ข้อมูลจากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.93) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนไว้อย่างชัดเจน รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 0.97) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติการมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.93) ขณะที่ด้านการประเมินผล มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.93) สะท้อนให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมการประเมินผลที่มาจากภาคประชาชนตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องจากองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเข้าถึงปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้บรรลุมิติวัตถุประสงค์ สามารถสรุปผลการศึกษาเป็น 4 ด้านดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการคิดวางแผนการดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร ประชาชนยังขาดโอกาสจากผู้นำท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมการแสดงความคิดเห็น ความต้องการของประชาชน หรือการตกลงใจในการเลือกโครงการหรือกิจกรรมที่นำมาพัฒนาท้องถิ่น ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ และไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุม เนื่องจากไม่มีเวลามากพอ อีกทั้งปัญหาหรือความต้องการของประชาชนที่ได้เสนอแนะ ไม่ได้นำไปสู่การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

“การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ให้คนในชุมชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีข้อสงสัยว่าทำไมต้องมีการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ทั้งที่คนในชุมชนเองคิดว่ามีสิ่งอื่นที่สำคัญและจำเป็นมากกว่าที่ควรจะต้องแก้ปัญหา ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นประเด็นสำคัญที่ต้องแก้ไขปัญหาย่างรวดเร็ว คือ สร้างการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ให้คนถึงให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชุมประชาคมหมู่บ้านที่เป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกมากที่สุด เพื่อให้ได้รู้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง” (ขจรศักดิ์ ปานกลาง, 2565)

ด้านการปฏิบัติการ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เวลาในการดำเนินกิจกรรมไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

“การมีส่วนร่วมในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านเป้าหมายสำคัญที่ต้องการให้คนในชุมชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แต่ปัญหาหลัก คือ คนเข้าร่วมประชุมน้อยและกลุ่มที่เข้าร่วมประชุมเป็นกลุ่มเดิม ๆ ซึ่งอาจมาจากเวลาที่ตรงกัน เพราะส่วนใหญ่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตร ประมง รับจ้าง ซึ่งต้องทำมาหากินเลี้ยงชีพทุกวัน ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการประชุม” (สุเมธี ขาวจัน, 2565)

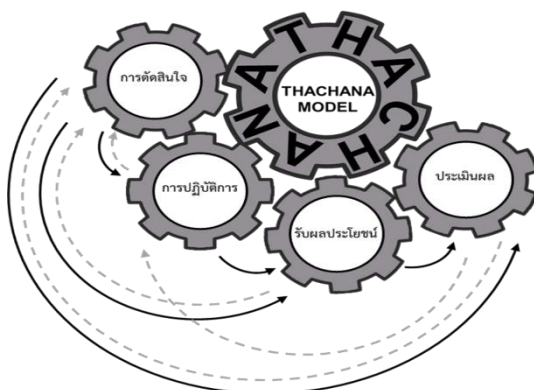
ด้านการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนได้รับผลตอบแทนจากโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ยังได้รับผลตอบแทนจากโครงการแค่ในช่วงระยะเริ่มต้นของโครงการ และเมื่อเกิดปัญหาในการใช้งานทำให้ประโยชน์ที่ได้รับในเวลาต่อมาไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เช่น น้ำประปาหมู่บ้านไม่ไหล คุณภาพน้ำประปาไม่ดี เป็นต้น อีกทั้งโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมีความล่าช้า และประชาชนได้รับผลตอบแทนจากโครงการไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน ผลตอบแทนจากโครงการหรือกิจกรรมค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ท้องถิ่นยังไม่ได้การพัฒนาเท่าที่ควร

“เป็นอีกประเด็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันภายในท้องถิ่น เนื่องจากการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้เหมือนและเท่าเทียมกันทั้งหมดได้ ทำให้คนทั่วไปคิดว่าการพัฒนาดังกล่าวเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มคนบางกลุ่ม ดังนั้นการแก้ปัญหาคือการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการจัดสรรโครงการและกิจกรรมร่วมกันว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด” (สุรศักดิ์ คุรุบุตร, 2565)

ด้านการประเมินผล พบว่า ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการตรวจสอบหรือประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบการก่อสร้างหรือส่งมอบงาน

“ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วหรือระหว่างการดำเนินการก็ตามเมื่อประสบปัญหาหรือพบเจอสิ่งผิดปกติ ประชาชนไม่มีโอกาสที่บอกกล่าวหรือตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น และมีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบว่าเราสามารถเข้าร่วมประเมินผลการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังนั้นประเด็นแรกคือทำให้ความรู้ความเข้าใจให้ว่าคนในชุมชนมีโอกาสร้องทุกข์ ร้องเรียน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม” (วรรณชัย แสงฉวาง, 2565)

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลการศึกษาวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed methods research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (Sustainable Development Goals : SDGs) และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ซึ่งสามารถสร้างตัวแบบ THACHANA MODEL ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (THACHANA MODEL)

จากตัวแบบแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (THACHANA MODEL) เพื่อเป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคที่เกิดประกอบด้วยฟันเฟือง 8 ตัว สามารถสรุปได้ ดังนี้ ฟันเฟืองตัวที่ 1 หลักการทำงานเป็นทีม (T: Teamwork) ผู้บริหารต้องนำเสนอแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้หลักการทำงานเป็นทีม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของประชาชนตั้งแต่คิดการวางแผน การลงมือปฏิบัติรับ ตลอดจนการประเมินผลการทำงานร่วมกัน ฟันเฟืองตัวที่ 2 หลักการเห็นประโยชน์ส่วนรวม (H: Helpfulness) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับประชาชนขาดจิตสำนึกในการรักและห่วงหาประโยชน์ของส่วนรวม หรือการมีจิตสาธารณะต่อสังคม เพื่อสร้างวินัยให้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น และรับผิดชอบต่อสังคม ฟันเฟืองตัวที่ 3 หลักการปกครองตนเอง (A: Autonomy) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ โดยใช้หลักการกระจายอำนาจในการบริหาร เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการคิด ลงมือปฏิบัติ รับผลประโยชน์และประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นได้ตรงตามความต้องการและยั่งยืน ฟันเฟืองตัวที่ 4 หลักชุมชนและประชาชน (C: Community) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้หลักชุมชนและประชาชน เพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเท่าเทียม เสมอภาค และส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชน ฟันเฟืองตัวที่ 5 หลักการพัฒนาองค์รวม (H: Holistic Development) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่าในการบริหารจัดการทรัพยากรและการดำเนินงานไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อสร้างความร่วมมือแบบบูรณาการในแบบภาคีเครือข่ายฟันเฟืองตัวที่ 6 หลักการบริหาร (A: Administration) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหลักคุณธรรมและความโปร่งใสในการบริหารงาน โดยใช้การบริหารธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อ ตรวจสอบได้ และมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ฟันเฟืองตัวที่ 7 หลักความจำเป็นพื้นฐาน (N: Necessary) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคในการไม่รับรู้ความจำเป็นพื้นฐานของคนในท้องถิ่น ทำให้ใช้ทรัพยากรในการดำเนินโครงการและกิจกรรมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ โดยใช้หลักความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อสร้างการรับรู้ปัญหาและความต้องการ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตรงจุดและยั่งยืน ฟันเฟืองตัวที่ 8 หลักอำนาจหน้าที่ (A: Authority) เป็นแนวทางในการขจัดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารสายบังคับบัญชาที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารให้มี

ความชัดเจน โดยใช้หลักอำนาจหน้าที่เพื่อเป็นการใช้อำนาจในบริหารงานในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี** พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนไว้อย่างชัดเจน (ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2559) ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ไตรรัตน์ กอใหญ่ และคณะ ที่ศึกษากระบวนกรมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการรับผลประโยชน์ คือ ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการโดยไม่ผ่านความเห็นชอบของพลเมืองเมื่อนำไปสู่การดำเนินการตามแผนก็จะส่งผลกระทบต่อความไม่พึงพอใจในผลที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังและแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ตรงจุด และด้านการประเมินผล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมการประเมินผลที่มาจากภาคประชาชนตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งการประเมินผลมีผลทั้งข้อดีและข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ (ไตรรัตน์ กอใหญ่ และคณะ, 2563) ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ อรอนงค์ เดชมณี และคณะ ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่ต้องดำเนินการพัฒนา คือ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อพลเมืองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามและประมวลผลของการดำเนินกิจกรรมและโครงการที่จัดขึ้น ในการวิเคราะห์ผลดีผลเสียที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลการดำเนินให้มีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ และมีภาพลักษณ์ที่ดีในการบริหารงานมากขึ้น (อรอนงค์ เดชมณี และคณะ, 2564)

2. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี** พบว่า ผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบกับผลจากการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก มาวิเคราะห์ ด้านการประเมินผล ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ยังคงพบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และเวลาที่แตกต่างกัน ทำให้ประชาชนขาดโอกาสในการตรวจสอบหรือประเมินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบการก่อสร้างหรือส่งมอบงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิธรรพ์ วารุณสหรัชฌณ ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา คือการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และให้ความสนใจการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลน้อยที่สุด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลมี ความโปร่งใส มีความรับผิดชอบบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าจะส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และด้านการปฏิบัติการ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เวลาในการดำเนินกิจกรรมไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น (สิทธิธรรพ์ วารุณสหรัชฌณ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรยุทธ์ ไทยคำ คือ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผน คือ การเตรียมชุมชนในการวางแผนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม ประชาชนไม่ให้ความสนใจไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ได้รับข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ มักคิดว่าเป็นหน้าที่ของตัวแทนชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติไม่ครบตามระเบียบที่กำหนดของกระบวนการจัดทำแผน ผู้บริหารมีนโยบายไม่ชัดเจนทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน ระยะเวลาในการจัดทำแผน ไม่เหมาะสมกับสภาพการดำรงชีวิตของประชาชนทำให้ ได้โครงการที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน (จิรยุทธ์ ไทยคำ, 2553)

3. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี** พบว่า ตัว

แบบ THACHANA MODEL จึงเป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภชัย ตีตศ พบว่า หลักการและแนวทางการพัฒนาที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ต้องยึดหลักความต้องการและการแก้ปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรมหากกิจกรรมที่จะนำไปใช้กับประชาชนเป็นเรื่องใหม่อาจต้องใช้เวลาในการให้ความรู้ ความเข้าใจ จนประชาชนยอมรับ และประโยชน์ในต่อชุมชนที่ได้จัดกิจกรรมเหล่านั้น (สุภชัย ตีตศ, 2547) ขณะที่ถวิลวดี บุรีกุล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการประเมินผลตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ ต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง และเป็นความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุพันธ์ อินวาท พบว่า แนวทางการแก้ไขการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ในการจัดทำข้อบัญญัติตำบล ซึ่งจะทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด (จารุพันธ์ อินวาท, 2550)

จากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงจำเป็นต้องเสนอแนวทางการนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานและขับเคลื่อนองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชน ตั้งแต่คิดการวางแผน การลงมือปฏิบัติ รับผลประโยชน์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ตลอดจนการประเมินผลการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานในการพัฒนาท้องถิ่นดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อค้นพบสำคัญจากผลวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วม ในการคิดวางแผนการดำเนินงาน

ในการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประชาชนไม่ค่อยสนใจใน การตรวจสอบหรือประเมินโครงการ อีกทั้งผลตอบแทนจากโครงการยังได้รับผลตอบแทนจากโครงการแค่ในช่วงระยะเริ่มต้น เมื่อเกิดปัญหาระหว่างใช้งานทำให้ประโยชน์ที่ได้รับในเวลาต่อมาไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เช่น น้ำประปาหมู่บ้านไม่ไหล คุณภาพน้ำประปาไม่ดี การเข้ามาแก้ไขหรือดำเนินการค่อยข้างล่าช้าส่งผลให้ประชาชนได้รับผลตอบแทนจากโครงการไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมกัน ผู้นำชุมชนจึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ โดยการชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ประชาชนควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในการเสนอความต้องการให้แก่ผู้นำชุมชนนำไปสู่การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม ตัวแบบ THACHANA MODEL จึงเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้เป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความมั่นคง ทำคนในชุมชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรมอย่างยั่งยืนตามบริบทของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. สุราษฎร์ธานี: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ขจรศักดิ์ ปานกลาง. (20 เมษายน 2565). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าชนะ จังหวัดจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการตัดสินใจ. (รุ่งโรจน์ แดงทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- จารุพันธ์ อินวาท. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์คำ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรยุทธ์ ไทยคำ. (2553). การปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโป่ง. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไทรรัตน์ กอใหญ่ และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 6(4), 263-276.

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีต จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- ที่ว่าการอำเภอนะ. (2564). แผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี(พ.ศ.2561 – 2565) อำเภอนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. เรียกใช้เมื่อ 19 มิถุนายน 2564 จาก <https://www.amphoe.com/dods/front/base/html/pageunit.php?catm=84070000>
- ลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐนัตรานนท์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. วารสารบริหารการปกครอง, 5(2), 289-305.
- วรรณชัย แสงฉวาง. (20 เมษายน 2565). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการประเมินผล. (รุ่งโรจน์ แดงทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- สิทธิธรรมาธิ วารุณสหรัชน. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสายบุรี จังหวัดนครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเมธี ขาวจัน. (20 เมษายน 2565). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการปฏิบัติการ. (รุ่งโรจน์ แดงทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- สุกชัย ดีทศ. (2547). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริวรรตศาสตรบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุศักดิ์ คุรุขัตตร. (20 เมษายน 2565). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการรับผลประโยชน์. (รุ่งโรจน์ แดงทอง, ผู้สัมภาษณ์)
- อรรถ กักผล. (2552). คู่มือ คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: ส เจริญ การพิมพ์.
- อรอนงค์ เดชมณี และคณะ. (2564). ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวังบาล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 10(1), 25-34.

Yamane, T. . (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd Ed). New York: Harper and Row Publications.